

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

בג"ץ מבטל את החלטת בית המשפט המחוזי ביחס לחובת הקלטת ראיונות עם עדים בפרקליטות

ביום 09.12.18 פסק בית המשפט המחוזי כי תוטל על המדינה החובה להקליט ראיונות הכנה שנערכים על ידה לעדים לפני מתן עדותם במשפטים פליליים. המדינה מצידה, עתרה לבג"ץ כנגד פסיקתו של בית המשפט המחוזי, ובג"ץ קיבל את העתירה וביטל את החלטת בית המשפט המחוזי. לטענת בג"ץ, לא הייתה לבית המשפט המחוזי הסמכות להטיל על התביעה חובת תיעוד שאינה מעוגנת בחוק, והמקום המתאים לדון בנושא אינו בית המשפט המחוזי, אלא דיון בשינוי החקיקה בכנסת. לעומת זאת הסנגוריה הציבורית, לשכת עורכי הדין, ואף נציב תלונות הציבור בשנת 2017 סוברים כי ההנחיות הקיימות בנוגע לראיונות הכנה לעדות אינן ברורות דיין, וכי יש צורך לחייב תיעוד של הראיונות.

ראיון הכנה, השלמת חקירה או הבניית זיכרון

בפסיקתו הכיר בית המשפט המחוזי, בתיק פלילי 17-01-18772, בצורך לרענן את זיכרונם של העדים במהלך ראיונות הכנה לעדות, על מנת לוודא שבמהלך המשפט ימסרו עדות מלאה, אמיתית ומפורטת ככל שניתן. לעומת זאת, ציין בית המשפט המחוזי כי קיים חשש שבמהלך הראיון יבצע המראיין השלמות חקירה שלא כדין, או ישפיע על זכרונו של העד, ובכך יזהם את העדות. בסוקרו את כללי עריכת ראיונות הכנה ציין בית המשפט כי אלו מעוררים מחלוקות בנוגע ליישומם, מה שמעלה את הצורך בתיעוד הראיונות. בית המשפט ציין את חובת תיעוד חקירות, אשר מטרתה למנוע מחלוקות בנוגע להתנהלותן, וציין כי הוא סבור שכך ראוי לעשות גם בנוגע לראיונות הכנה לעדות.

חשיבותם של ראיונות הכנה לעדים

ראיון עד נועד לאפשר לתובע להעריך את מידת מהימנותה של העדות ומידת תרומתה להליך הפלילי, וכן על מנת לספק לעד את המידע הדרוש על מה שצפוי להתרחש בבית המשפט. בשל הזמן הרב שעובר בין מועד החקירה ובין מועד הדיון הפלילי בבית המשפט, עלולות להישכח מזיכרונו של העד עובדות חשובות, ויש לרענן את זכרונו, כך שיוכל להעיד עדות מלאה ואמינה בבית המשפט. בנוסף לכך, במהלך הראיון התובע יכול לברור בין עדויות רלוונטיות לתיק, ובין עדויות כמו סברה ועדות שמיעה, שאינן קבילות. כל אלו הופכים את ראיון העדים לכלי חיוני לעבודתה של הפרקליטות.

פניית נציב תלונות הציבור השופט דוד רוזן לפרקליט המדינה בסוגיית ראיונות עדים

נושא ראיונות עדים מעורר מחלוקת מזה זמן, ועדות לכך ניתן למצוא בפנייתו של השופט (בדימוס) דוד רוזן, נציב

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות. בנובמבר 2017 פנה השופט רוזן לפרקליט המדינה עורך דין שי ניצן, בבקשה להקליט ראיונות הכנה שנערכים לעדים לפני משפט. במכתב שנשלח לפרקליט המדינה ציין השופט דוד רוזן כי הוא מודע לעלויות הגבוהות ולקשיים שביצוע תיעוד יערים על הפרקליטות, אולם למרות אלו, הוא סבור שהתועלת שתצמח מהקלטות אלו היא גדולה יותר. לדבריו: "תיעוד אובייקטיבי שכזה ימנע מחלוקות והתדיינות בנושא בבתי המשפט, כמו גם יסייע בשמירת המידע בצורה נאותה, לשם פיקוח בעת הצורך של הדרג הממונה".

עמדה זו מתיישבת עם טענות בית המשפט המחוזי בנוגע לצורך בתיעוד ראיונות הכנה לפני מתן עדות. בכדי לאפשר את תיעוד הראיונות ולא להטיל על הפרקליטות חובה שלא ניתן יהיה ליישמה, הציע השופט רוזן ליישם את השינוי בהדרגה על פי חומרת העבירות ואופיין.

טענת המדינה

המדינה טענה כי אין מקום להטיל עליה חובה כה רחבת היקף במסגרת החלטה שיפוטית בתיק פלילי מבלי לאמוד ולקחת בחשבון מראש את ככל ההשלכות שיש לחובה האמורה, וכי על מנת להטיל חובה כזו יש לעגנה בדין. המדינה הוסיפה וטענה כי קביעת חובת תיעוד ראיונות הכנה לעדות תכביד על מערכת המשפט ועל ההליך השיפוטי.

המשיבים לטענות המדינה

המשיבים טענו כי ההחלטה תקפה לתיק הספציפי לגביו ניתנה ולנסיבות בהן ניתנה, וכי אינה מתייחסת לכל ראיונות ההכנה שנערכים לעדים, ואינה מחייבת את המדינה לתעד מעת שניתנה כל ראיון הכנה לעד שעורכת הפרקליטות.

הסגוריה הציבורית טענה שהתרשומת המועברת על ידי הפרקליטות מראיונות ההכנה היא מתומצצת במידה כזו שלא ניתן להסיק ממנה מה בדיוק אירע בראיון, ולכן יש צורך בתיעוד.

עמדתה של לשכת עורכי הדין הייתה שתיעוד ראיונות הכנה הוא נחוץ כיוון שהנחיית פרקליט המדינה בנושא, הנחייה מספר 7.13, אינה ברורה דייה, וכי קשה לקבוע על פיה בבירור המתבקש את ההבדל בין רענון זיכרון הנחשב לגיטימי ובין הכוונה של העד, שיש בה משום הטיית העדות.

פסיקת בג"ץ

השופטים בעתירה, השופט מזוז, הנשיאה חיות, והמשנה לנשיאה מלצר, דנו בשאלה האם על פי דין הייתה לבית המשפט המחוזי הסמכות לקבוע הסדר משפטי שהוא בגדר חידוש, ואינו חלק מהלכות המשפט הקיימות. פסק הדין קובע כי הסדרה של סוגית תיעוד ראיונות הכנה לעדים צריכה להיעשות באמצעות הליך חקיקה סדור, שכן יש לה השלכות רחבות הן מבחינה תפעולית והן מבחינה תקציבית. סוגיה רחבת היקף כזו, על פי דעת בג"ץ, אינה

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

מתאימה להסדרה בחקיקה שיפוטית, ועל אחת כמה וכמה אינה מתאימה להסדרה בהחלטת ביניים במסגרת הליך פלילי שנדון בבית המשפט המחוזי.

אי לכך, קיבל בג"ץ את עתירת המדינה, ופסק הדין שניתן ב 08.04.19 הורה כי החלטת בית המשפט המחוזי בנוגע לחובת התייעוד של ראיונות הכנה לעדים תבוטל. (בג"ץ 841/19).